

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 28. toukokuuta 2021
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0206(COD)

6980/2/21
REV 2 ADD 1

FSTR 25
SOC 143
SAN 140
CADREFIN 131
CODEC 367
PARLNAT 123

NEUVOSTON PERUSTELUT

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN antamiseksi Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta

- Neuvoston perustelut
- Hyväksytty neuvostossa 27. toukokuuta 2021

I JOHDANTO

1. Komissio esitti 30. toukokuuta 2018 ehdotuksen Euroopan sosiaalirahasto plussaa koskevaksi asetukseksi¹, jäljempänä 'ESR+-asetus', joka on osa vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan lainsäädäntöpakettia. ESR+-asetuksen tärkein toimintapoliittinen tavoite on auttaa luomaan suorituskypyisempi ja sopeutumiskykyisempi "sosiaalinen Eurooppa" ja toteuttaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja Euroopan talouden ohjausprosessissa hyväksytyt sosiaali- ja työllisyyspolitiikan prioriteetit. Covid-19-pandemian puhkeamisen jälkeen komissio ehdotti 28. toukokuuta 2020 useita muutoksia vuosia 2021–2027 koskevaan koheesiopolitiikan lainsäädäntöpakettiin sekä ESR+-asetukseen² osana tarkistettua monivuotista rahoituskehystä 2021–2027 ja elpymispakettia.
2. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi 17. lokakuuta 2018 lausuntonsa alkuperäisestä ehdotuksesta³ ja 18. syyskuuta 2020 lausuntonsa muutetusta ehdotuksesta⁴.
3. Alueiden komitea antoi 5. joulukuuta 2018 lausuntonsa alkuperäisestä ehdotuksesta⁵ ja 14. lokakuuta 2020 lausuntonsa muutetusta ehdotuksesta⁶.
4. Euroopan parlamentti vahvisti ensimmäisen käsittelyn kantansa ESR+-asetukseen täysistunnossaan 4. huhtikuuta 2019.
5. Rakennetoimityöryhmä on tarkastellut ehdotettua ESR+-asetusta kokouksissaan Bulgarian, Itävallan, Romanian, Suomen, Kroatian, Saksan ja Portugalin puheenjohtajakausilla.

¹ Asiak. ST 9573/18 + ADD 2.

² Asiak. ST 8394/20.

³ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 165.

⁴ EUVL C 429, 11.12.2020, s. 245.

⁵ EUVL C 86, 7.3.2019, s. 84.

⁶ EUVL C 440, 18.12.2020, s. 191.

6. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi 3. huhtikuuta 2019 alustavan osittaisen neuvotteluvaltuutuksen⁷. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi 22. heinäkuuta 2020 toisen osittaisen valtuutuksen neuvotella Euroopan parlamentin kanssa ESR+-asetusta koskevasta komission muutetusta ehdotuksesta⁸. Lisäksi pysyvien edustajien komitea päivitti 5. lokakuuta 2020 osittaisen neuvotteluvaltuutuksen⁹ tarkoituksena ottaa huomioon 17.–21. heinäkuuta 2020 pidetyssä Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät monivuotisesta rahoituskehyksestä 2021–2027 ja elpymispaketista.
7. Näiden valtuutusten pohjalta Suomi, Kroatia, Saksa ja Portugali kävivät puheenjohtajakausillaan toimielinten välisiä neuvotteluja, jotka saatiin päätökseen helmikuussa 2021.
8. Euroopan parlamentin työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta hyväksyi 4. maaliskuuta 2021 toimielinten välisten neuvottelujen tulokset. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan puheenjohtaja lähetti 5. maaliskuuta 2021 neuvoston puheenjohtajavaltiolle kirjeen, jossa hän ilmoitti suosittelevansa täysistunnolle neuvoston kannan hyväksymistä Euroopan parlamentin toisessa käsittelyssä lingvistijuristien viimeisteltyä sen.
9. Lingvistijuristien viimeisteltyä tekstin neuvosto vahvisti 27 päivänä toukokuuta 2021 edellä mainitun yhteisymmärryksen huomioon ottaen ensimmäisen käsittelyn kantansa SEUT 294 artiklassa määrättyä tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.

II TAVOITE (3 ja 4 artikla)

10. ESR+:n tarkoituksena on muun muassa SEUT 149, 153, 164 ja 175 artiklan mukaisesti tukea jäsenvaltioita ja alueita tavoitteessa saavuttaa korkea työllisyysaste sekä varmistaa oikeudenmukainen sosiaalinen suojelu ja osaava ja sopeutumiskykyinen työvoima samoin kuin luoda osallistavat ja yhteenkuuluvat yhteiskunnat, joissa pyritään poistamaan köyhyys ja toteuttamaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteet. Samalla ESR+:lla tuetaan ja täydennetään jäsenvaltioiden jo olemassa olevia toimintapolitiikkoja edellä mainituilla aloilla ja luodaan niille lisäarvoa.

⁷ Asiak. 7982/19.

⁸ Asiak. 9431/20.

⁹ Asiak. 10881/20.

11. ESR+:lla tuetaan seuraavia erityistavoitteita:

- a) parannetaan kaikkien työnhakijoiden mahdollisuutta päästä työmarkkinoilla ja heille suunnattuja aktivointitoimia;
- b) nykyaikaistetaan työmarkkinalaitoksia ja työvoimapalveluja, jotta voidaan arvioida ja ennakoida osaamistarpeita;
- c) edistetään sukupuolten tasapuolista osallistumista työmarkkinoille, tasavertaisia työoloja ja -ehtoja ja parempaa työ- ja yksityiselämän tasapainoa;
- d) edistetään työntekijöiden, yritysten ja yrittäjien sopeutumista muutoksiin sekä terveenä ja aktiivisena ikääntymistä;
- e) parannetaan koulutusjärjestelmien laatua, osallistavuutta, tehokkuutta ja työmarkkinarelevanssia;
- f) edistetään kaikkien, erityisesti muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, yhdenvertaista pääsyä laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen ja tällaisen koulutuksen loppuun saattamista;
- g) edistetään elinikäistä oppimista;
- h) tuetaan aktiivista osallistamista yhtäläisten mahdollisuuksien, syrjimättömyyden ja aktiivisen osallistumisen edistämiseksi;
- i) edistetään kolmansien maiden kansalaisten, myös maahanmuuttajien, sosioekonomista integroitumista;
- j) edistetään marginalisoituneiden yhteisöjen sosioekonomista integroitumista;
- k) parannetaan korkealaatuisten, kestävien ja kohtuuhintaisten palvelujen yhdenvertaista ja oikea-aikaista saatavuutta; nykyaikaistetaan sosiaalisen suojelun järjestelmiä; parannetaan terveydenhuoltojärjestelmien ja pitkäaikaishoidon palvelujen saatavuutta, tehokkuutta ja sopeutumiskykyä;
- l) edistetään köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien yhteiskuntaan integroitumista;
- m) puututaan aineelliseen puutteeseen jakamalla elintarvikkeita tai perushyödykkeitä vähävaraisimmille henkilöille.

Edellä mainittujen erityistavoitteiden lisäksi ESR+:n lohkolla yhteistyössä hallinnoiduista varoista edistetään yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 5 artiklassa vahvistettuja politiikkatavoitteita.

12. Sikäli kuin on ehdottomasti tarpeen ja tilapäisenä toimenpiteenä poikkeuksellisiin tai epätavallisiin tilanteisiin reagoimiseksi ESR+:lla voidaan tukea työajan lyhentämisjärjestelyjä (vaatimatta, että ne yhdistetään aktiivisiin toimenpiteisiin) sekä terveydenhuollon saatavuutta, myös sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät ole välittömästi sosioekonomisesti haavoittuvassa asemassa.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYYSI

a) Yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon toteutus (7–24 artikla)

13. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on löydetty ESR+:lla edistettävien erilaisten erityistavoitteiden välille tasapainoinen ratkaisu, jossa otetaan huomioon EU:hun tällä hetkellä kohdistuvat suurimmat sosiaaliset haasteet Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin kuuluvissa kysymyksissä sekä temaattista keskittämistä koskevat vaatimukset, joiden mukaisesti tarvittavaa tukea osoitetaan lainsäätäjien määrittelemille keskeisille aloille (lapsiköyhyys, sosiaalinen yhteenkuuluvuus, nuorisotyöttömyys, tuki vähävaraisimmille henkilöille sekä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittäminen).
14. Tässä yhteydessä ESR+:n varojen temaattisesta keskittämisestä (7 artikla ja – osittain – 9 artikla) saavutetun yhteisymmärryksen mukaisesti edellytetään seuraavaa:
 - Jäsenvaltiot kohdentavat kansallisista ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon määrärahoistaan vähintään 25 prosenttia sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseen.
 - Jäsenvaltiot, joissa köyhyiden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien alle 18-vuotiaiden lasten keskimääräinen osuus vuosina 2017–2019 oli Eurostatin tietojen perusteella unionin keskiarvoa suurempi, kohdentavat vähintään 5 prosenttia ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon määrärahoistaan edellä mainittuihin toimiin.
 - Jäsenvaltiot, joissa sellaisten 15–29-vuotiaiden nuorten, jotka eivät ole työssä tai koulutuksessa, keskimääräinen osuus vuosina 2017–2019 oli Eurostatin tietojen perusteella unionin keskiarvoa suurempi, kohdentavat vähintään 12,5 prosenttia ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon määrärahoistaan edellä mainittuihin toimiin.

- Jäsenvaltiot kohdentavat vähintään 3 prosenttia ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon määrärahoistaan siihen, että puututaan äärimmäisen köyhyyden muotoihin, joiden vaikutus sosiaaliseen syrjäytymiseen on suurin, kuten asunnottomuuteen, lapsiköyhyyteen ja ruoan puutteeseen.
 - Jäsenvaltiot kohdentavat kussakin ohjelmassa asianmukaisen määrän ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon määrärahoistaan työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämiseen. Ne jäsenvaltiot, joille on annettu kyseisellä alalla maakohtainen suositus, kohdentavat vähintään 0,25 prosenttia ESR+:n määrärahoista kyseiseen tarkoitukseen.
15. Nykytilanteessa, jossa innovoinnin ja valtioiden rajat ylittävän yhteistyön merkitys sosiaalikysymysten alalla on yhä suurempi, jäsenvaltiot tukevat myös sosiaaliseen innovointiin ja sosiaalipoliittisiin kokeiluihin liittyviä toimia vahvistamalla kumppanuuksiin perustuvia, alhaalta ylöspäin suuntautuvia prosesseja (14 artikla), ja ne voivat myös edistää ja tukea valtioiden rajat ylittävään yhteistyöhön liittyviä toimia minkä tahansa ESR+:n erityistavoitteen puitteissa (15 artikla).
16. Samalla ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon osalta on selkeytetty, minkä tyyppinen tuki ei ole tukikelpoista (16 artikla). Maan, kiinteistöjen ja infrastruktuurien ostoja ei voi tukea. Tukikelpoisia eivät ole myöskään huonekalujen, laitteiden ja ajoneuvojen ostot, paitsi jos hankinta on tarpeen toimen tavoitteen saavuttamiseksi, niiden kirjanpitoarvo poistetaan kokonaisuudessaan tai niiden ostaminen on taloudellisin vaihtoehto.
17. Asetusehdotuksen III luvussa (18–24 artikla) käsitellään yksinomaan aineellista apua, jota myönnettiin aiemmin entisestä vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta (FEAD), ja esitetään tuen myöntämisen periaatteet, raportointisäännöt, tukikelpoisuus, indikaattorit ja tarkastukset ESR+:n tuella toteutettavien, aineellista puutetta käsittelevien toimenpiteiden osalta. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on säilytetty komission ehdotuksen mukainen rakenne tässä luvussa ja pidetty kiinni yhtenäisestä prosessista asettamatta tiukempia sääntöjä (esimerkiksi indikaattoreihin liittyvää raportointia tai tarkastusten jäljitysketjua koskevia sääntöjä) tämäntyyppisille toimille, joissa osallistumiskynnys on matalampi, minkä johdosta niihin liittyvä hallinnollinen rasite on vähäisempi.

b) Toteutus suoralla tai välillisellä hallinnoinnilla (25–36 artikla)

18. Työllisyyden ja sosiaalisen innovoinnin toimintalohkoa, jäljempänä 'EaSI-toimintalohko', koskeva neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta sisältää säännöksiä toiminnallisista tavoitteista, tukikelpoisista toimista ja yhteisöistä, assosioituneista kolmansista maista, unionin rahoituksen muodoista ja unionin taloudellisten etujen suojaamisesta sekä muista täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista (esimerkiksi työohjelmasta, seurannasta ja raportoinnista, arvioinnista, tarkastuksista sekä tiedotuksesta, viestinnästä ja julkisuudesta).
19. EaSI-toimintalohkon toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat (25 artikla):
- a) tuotetaan korkealaatuista vertailevaa analyttistä tietoa;
 - b) tehostetaan osallistavaa tietojen vaihtoa, keskinäistä oppimista, vertaisarviointia ja vuoropuhelua asiaankuuluvilla toimintapolitiikan aloilla;
 - c) tuetaan sosiaalipoliittisia kokeiluja ja vahvistetaan asiaankuuluvien sidosryhmien valmiuksia;
 - d) helpotetaan työntekijöiden vapaaehtoista maantieteellistä liikkuvuutta ja lisätään työllistymismahdollisuuksia;
 - e) tuetaan markkinoiden ekosysteemiä, joka liittyy mikrorahoituksen antamiseen mikroyrityksille niiden käynnistys- ja kehittämisvaiheissa;
 - f) tuetaan unionin tason verkostoitumista ja vuoropuhelua tärkeiden sidosryhmien kanssa ja niiden kesken ja edistetään institutionaalisten valmiuksien parantamista;
 - g) tuetaan yhteiskunnallisten yritysten ja yhteiskunnallisten investointien markkinoiden kehittämistä;
 - h) tarjotaan ohjausta sosiaalisen infrastruktuurin kehittämiseksi, jotta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari voidaan toteuttaa;
 - i) tuetaan valtioiden välistä yhteistyötä innovatiivisten ratkaisujen siirtämisen nopeuttamiseksi ja niiden soveltamisen laajentamiseksi; ja
 - j) tuetaan asiaankuuluvien kansainvälisten sosiaali- ja työnormien täytäntöönpanoa.

20. EaSI-toimintalohkosta voidaan tukea myös seuraavia toimia (26 artikla):

- a) analyyttiset toimet, myös kolmansien maiden osalta;
- b) toimintapolitiikkojen toteutus;
- c) valmiuksien kehittäminen;
- d) viestintä- ja tiedotustoimet.

c) Muut säännökset (37–42 artikla)

21. Sellaisten muihinkin säädöksiin sisältyvien, lähinnä vakiomuotoisten säännösten lisäksi, jotka koskevat esimerkiksi säädösvallan siirtoa ja komiteamenettelyjä (tässä tapauksessa ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavan toimintalohkon osalta), neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa varmistetaan 39 artiklan mukaisesti, että menettelyihin osallistuu SEUT-sopimuksen 163 artiklalla perustettu komitea, joka voi antaa lausuntoja asiaankuuluvista ESR+:aan liittyvistä aiheista ja joka perustaa työryhmiä kuhunkin ESR+:n toimintalohkoon.
22. Jotta varmistetaan jatkuvuus tuen myöntämisessä asiaankuuluvalla toimintapolitiikan alalla ja jotta ohjelman toteutus voidaan käynnistää monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 alusta, neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa katsotaan 42 artiklan mukaisesti olevan aiheellista, että asetusta sovelletaan EaSI-toimintalohkon osalta taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2021.

IV LOPUKSI

23. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu kompromissi.
24. Neuvosto katsoo, että sen ensimmäisen käsittelyn kanta muodostaa tasapainoisen kokonaisuuden, joka täyttää kaikki ESR+-asetuksen tavoitteet.